

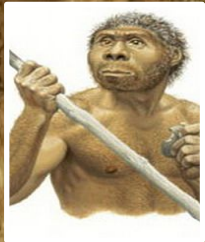
ІСТОРІЯ ПЕРВІСНОГО СУСПІЛЬСТВА

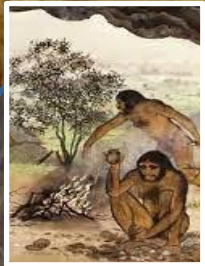
У межах території сучасної України первісне суспільство вчені співвідносять з археологічними періодами, виділеними залежно від матеріалу, з якого переважно виготовляли знаряддя праці.

<u>Кам'яний вік</u>	Палеоліт (давній кам'яний вік)	ранній	<i>1 млн. – 150 тис. рр. тому</i>
		середній	<i>150 – 40 тис. рр. тому</i>
		пізній	<i>40 – 13 тис. рр. тому</i>
	Мезоліт (середній кам'яний вік)	<i>XI – VII тис. до н.е.</i>	
Неоліт (новий кам'яний вік)	<i>VII – IV тис. до н.е.</i>		
<u>Мідно-кам'яний вік (енеоліт)</u>	<i>IV – III тис. до н.е.</i>		
<u>Бронзовий вік</u>	<i>III – I тис. до н.е.</i>		
<u>Залізний вік</u>	<i>I тис. до н.е. – V ст. н.е.</i>		

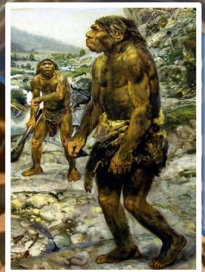
Ранній палеоліт (від появи людини до 150 тис. років тому)

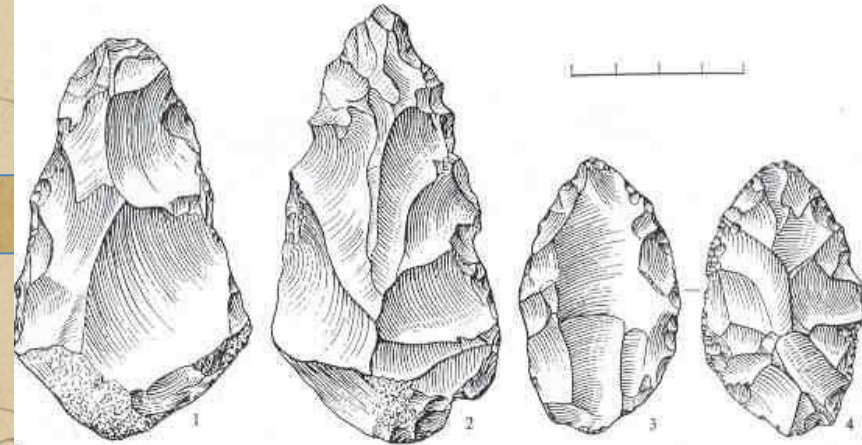
**Архантроп,
близько 1млн
років тому**

Стадо

**Привласнює
господарство
(привласнювали
дари природи)**

**Ручне рубило, основне
знаряддя праці. Розміром
20-25 см, вагаю 1,5 кг**

Прийшли на територію України з Передньої Азії через Балкани І Центральну Європу

НАЙДАВНІШІ СТОЯНКИ

Найдавніша на території України – с. Королеве (Закарпаття), м. Амвросіївка (Донбас), с. Лука-Врублівецька (Житомирщина).
Усього близько 30.

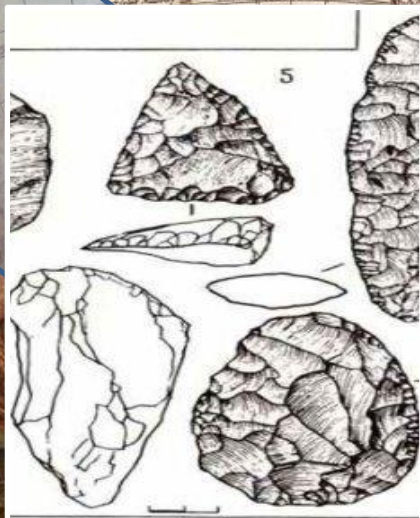

Середній палеоліт (150-35 тис. років тому)

Неандерталець

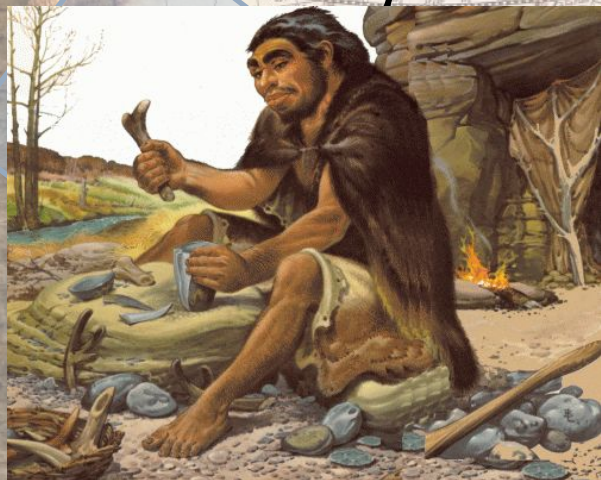
Полювання

Нові знаряддя
праці: гострі
наконечники
та скребла

Перші штучні наземні житла.

Одяг зі шкури

Перший вогонь

 krym.com

*Поховання в Криму
Печера Киїк-Коба.
Що свідчило про
прояв релігійних
вірувань.*

Поява ПЕТРОГЛІФІВ

*Стародавні зображення
на скелях, стінах печер.*

Пізній палеоліт (35-11 тис. років тому)

КРОМАНЬЙОНЕЦЬ Людина розумна

Знайдена в печері Кро-Маньйон (Франція)

- Нові знаряддя праці (гарпуни, голки, дротики, списометальний пристрій та ін.)
- Загінне полювання
- Первісне поселення – стоянка (Житомирщина, Чернігівщина, Канівщина і ще майже 800 стоянок)
- Родова община (об'єднання кровних родичів по матері)
- Розвиток духовного життя.

НАЙДАВНІШЕ МИНУЛЕ УКРАЇНИ

Межа просування льодовика
близько 150 тис. років тому

Природа 18 тис. років тому:

тундра

холодні степи

ліси

сучасна берегова лінія

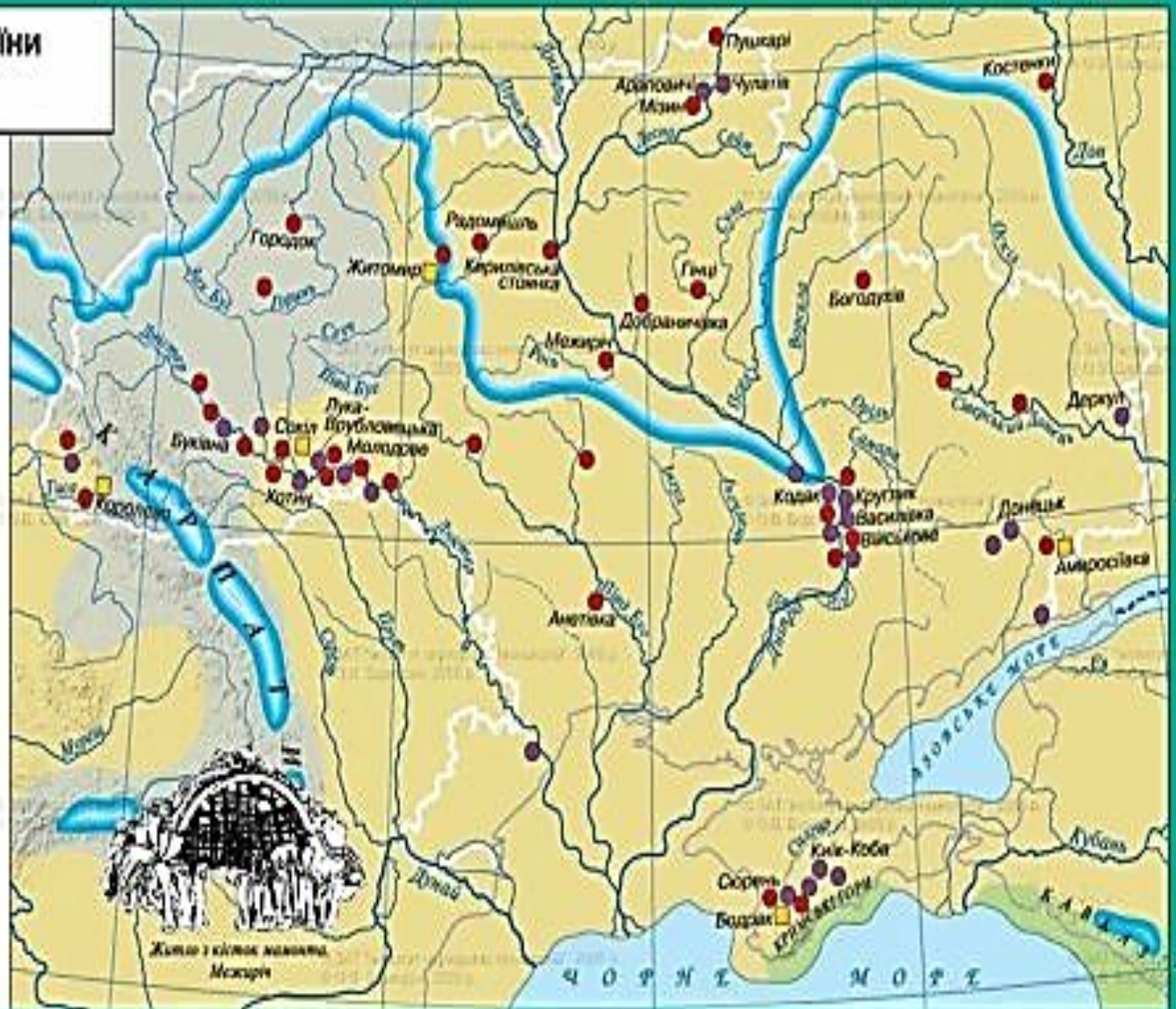
Місця знахідок видатних пам'яток:

раннього палеоліту
(800 – 300 тис. років тому)

середнього палеоліту
(300 – 35 тис. років тому)

пізнього палеоліту
(35 – 10 тис. років тому)

Сучасні кордони України

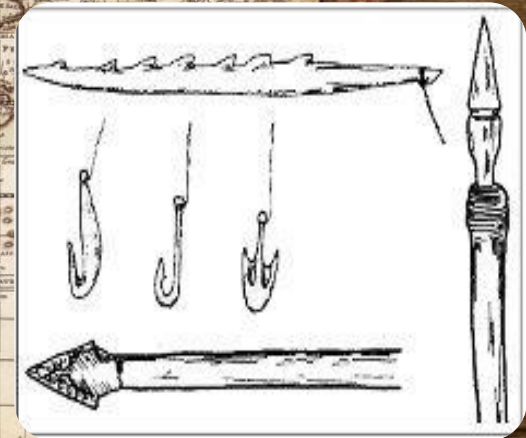
МЕЗОЛІТ(10-6 ТИС. РОКІВ

Ця епоха, **Тому** звана зі значними змінами природних умов після закінчення льодовикового періоду. Основою епохи є Мисливська криза.

З'явилися кам'яні ножі

Майстрування човна

Гачки риболовні, гарпуни...

Лук та стріли

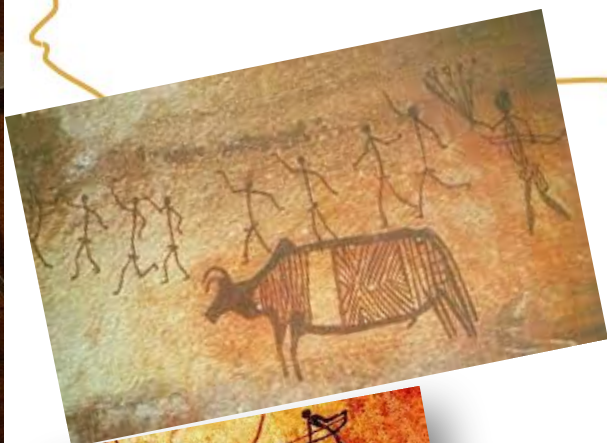

Приручення собаки та свині

В Україні налічується понад 1000 пам'яток мезоліту

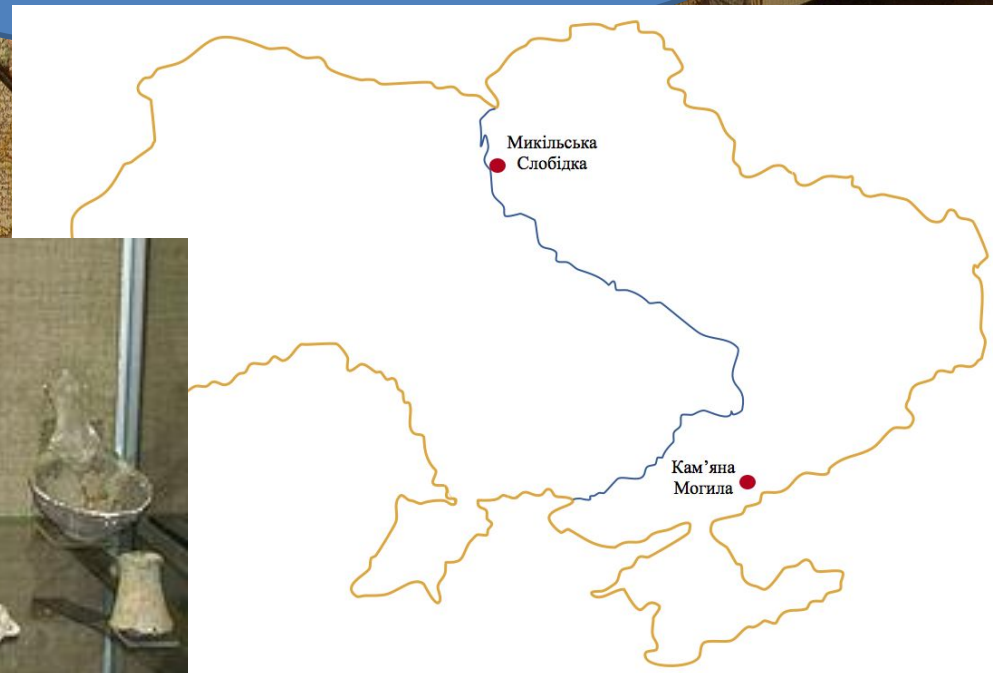
віра в надприродні властивості предметів.

НЕОЛІТ (VI-IV ТИС. ДО Н.Е.)

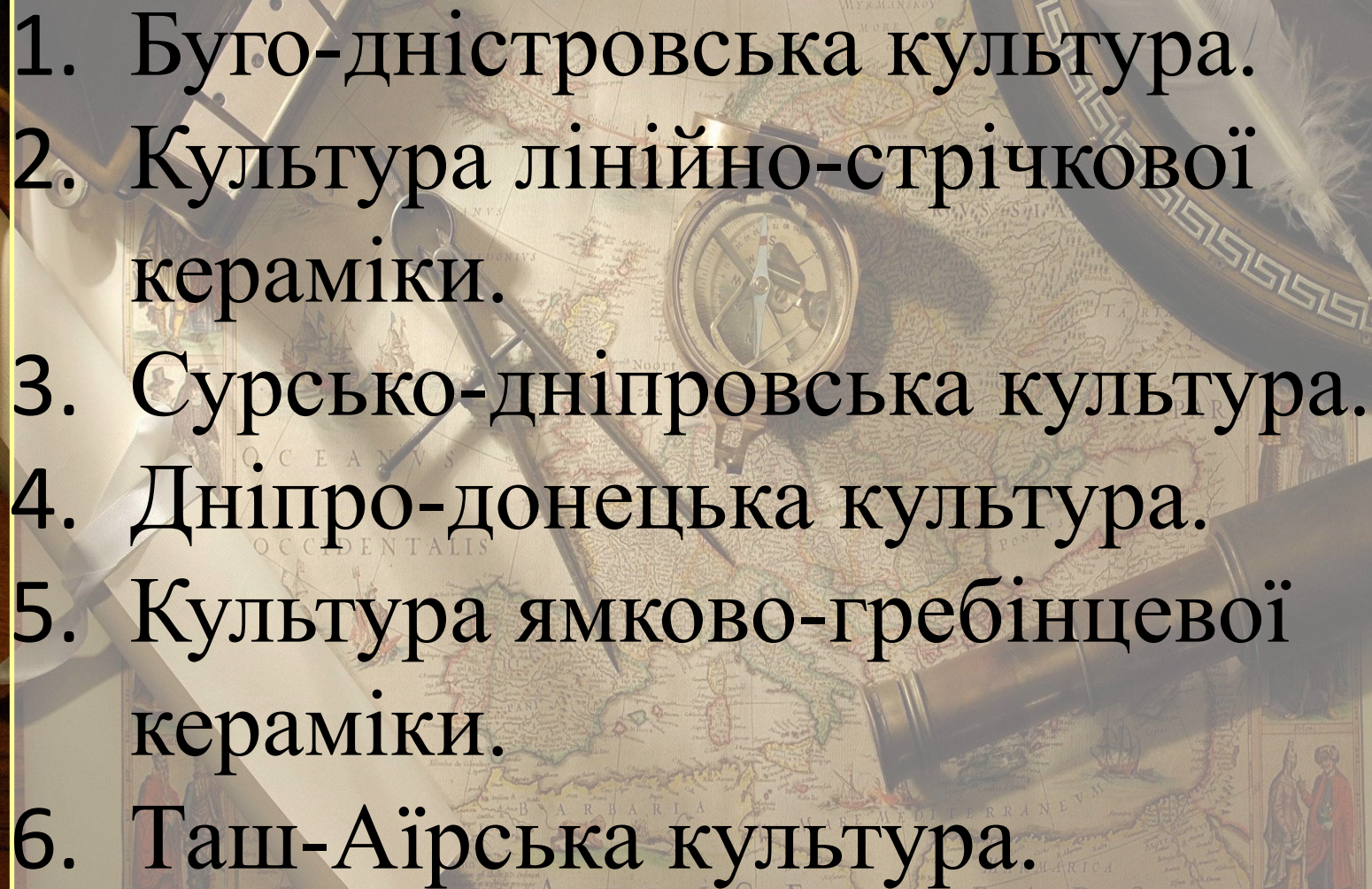
Неолітична революція:

- Нові знаряддя праці (землеробство);
- Гончарство;
- Ткацтво;
- Осілий спосіб життя;
- Скотарство. Збільшення свійських тварин (бик, коза, вівця);
- Збільшення кількості населення;
- Відкрито десятків неолітичних культур.

Культури неолітичного періоду.

-
1. Буго-дністровська культура.
 2. Культура лінійно-стрічкової кераміки.
 3. Сурсько-дніпровська культура.
 4. Дніпро-донецька культура.
 5. Культура ямково-гребінцевої кераміки.
 6. Таш-Аїрська культура.

Культура лінійно-стрічкової кераміки (скорочено КЛСК) — археологічна культура доби неоліту, яка мала дуже значне поширення на території Європи у 5700-4900 роках до н. е. На території України представлена на Західній Волині, Галичині і

Зразки артефактів культури лінійно-стрічкової кераміки. Близько 5500 р. до н. е.

Сурсько-дніпровська культура (Сурська культура) — археологічна культура раннього неоліту, поширена в районі Дніпрових порогів. Датується V — VII—VI тисячоліттями до н. е. Сучасні методи радіовуглецевого датування показують такий час існування цієї

о. Сурський р. Дніпро

о до н. е.

На острові Сурському вивчений житловий комплекс часів нової кам'яної доби сурсько-дніпровської культури, що складається з трьох жител і одного двору з вогнищем у центрі.

Шулаївська стоянка — неолітичне поселення рибалок і мисливців сурсько-дніпровської культури на Шулаївському острові (Солонянський район Дніпропетровської області).

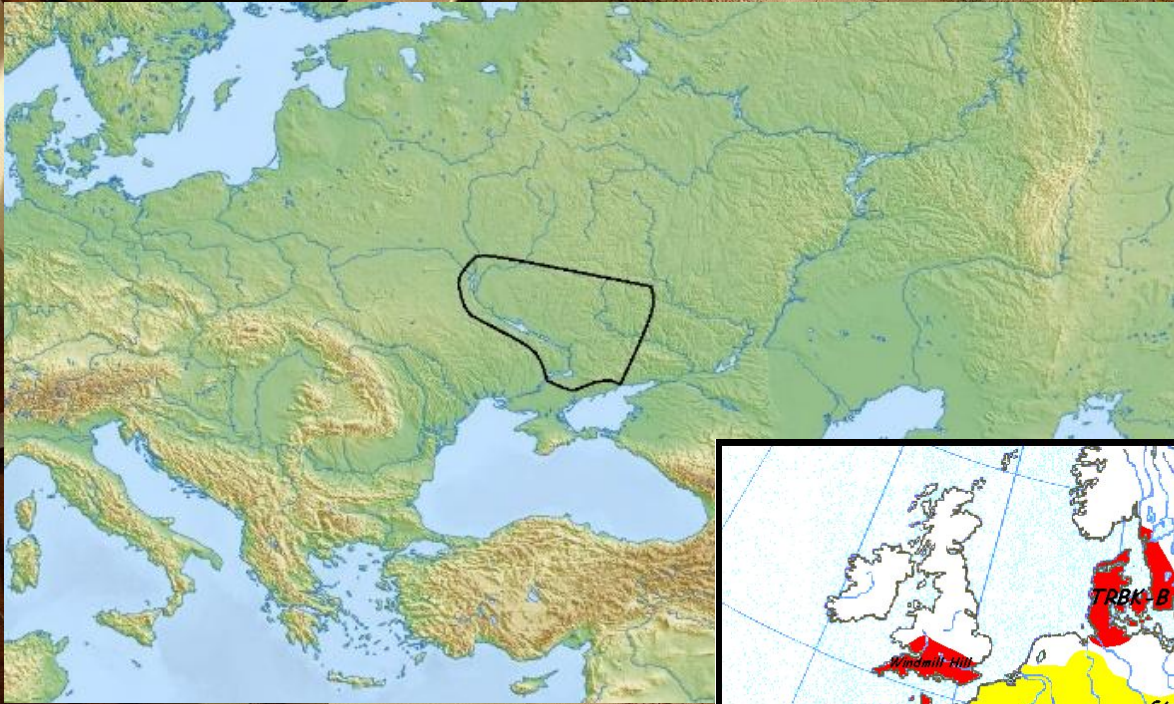
Стоянка відкрита у 1946 році. Складається з двох археологічних шарів. Тут досліджені напівземлянкові житла, знайдені крем'яні знаряддя, уламки посуду, кістки свійських і диких тварин.

Стрільчий острів, Стрільча скеля — мальовничий острів біля села Волоське на р. Дніпро нижче м. Дніпро. 1888 року на верховині Стрільчої скелі знайшли й обстежили майстерню виробів неолітичного періоду кам'яної доби.

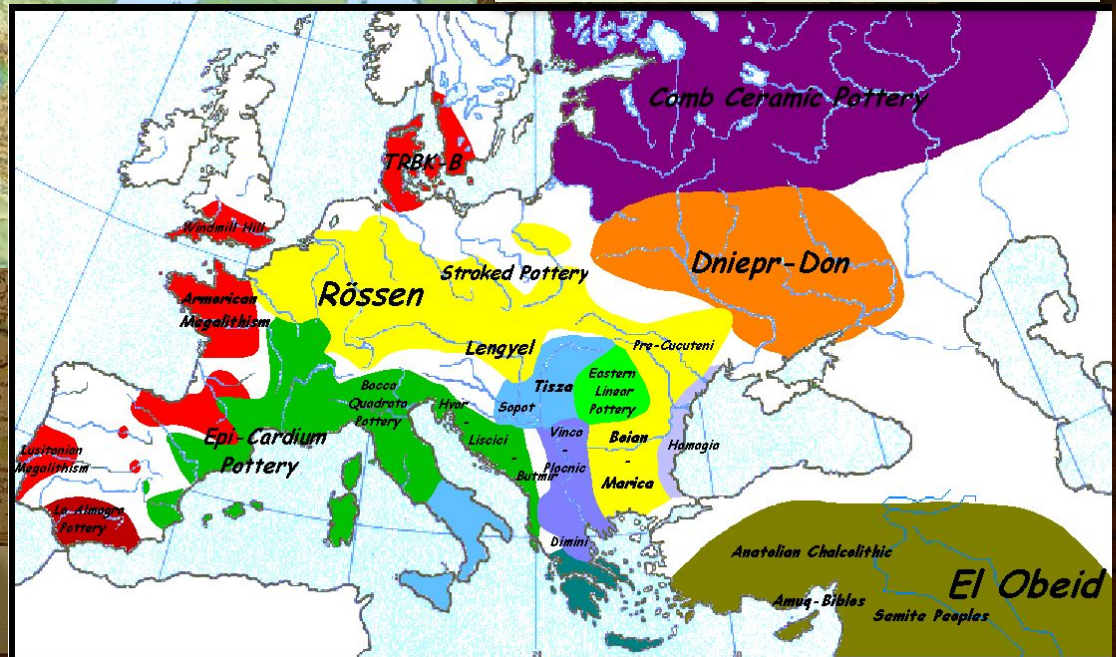
СКАРБ

Про цей Стрільчий острів між людьми здавна йде така балачка, що на ньому закопані великі гроші, а закопали їх, кажуть, запорожці. Запорожці вирили там глибоку яму, наклали туди золото, срібло, рушниці та й засипали все те піском. Потім того розложили на тому піску якогось хлопця та й давай його сікти; сікли, сікли, а тоді його й питають: «А знаєш ти, за віщо ми тебе січем?» — «Ні, не знаю», каже хлопець, а сам плаче. Давай вони його вдруге сікти. Сікли, сікли, перестали й знов питають: «А що, знаєш?» — «Ой, татусеньки рідненькі, не знаю». Давай втретє. Кричало те хлоп'я, кричало, аж поки охрипло. «Годі», — кажуть. І давай питати: «Скажи, скурвий сину, за що ми тебе січем?» — «За те, щоб пам'ятав, де поклали скарб». «Ну, — кажуть, — догадався; обдивися ж та йди собі з Богом». Вирвався хлопець, одбіг геть далеко од острова та й давай питати шляху на Україну. Питав, питав, допитався; дійшов аж до свого батька. Це було, кажуть, зараз, як Січ зруйнували. Через скільки там десятків років з Київської губернії гнав один дід по Дніпру пліт. Догнав до слободи Волоської та й пішов шукати грошей на Стрільчий. Отже, те місце вже було загорнуте камінням, довго він його шукав, та так і не знайшов. Давай тоді той дід розказувати. А то був той самий дід, якого сікли запорожці, коли він був Ще хлопцем. Дід розказав і прикмети, де закопували скарб: «На тім боці, — каже, — супроти острівка стояв дуб, на дубі була товста гілка, яка показувала на острівок, де саме сховано скарб. Деякі старі люди ще й пам'ятають того дуба, а мені, признаться, не в замітку. Тепер на тому місці груша».

Дніпро-донецька культура (Дніпро-донецька культурно-історична спільність) — основна за значенням і територією неолітична культура в Україні. Існувала протягом приблизно 2 тисяч років — у VII—V тис. до н. е. Сучасні датування радіовуглецевим методом вказують на такі дати існування цієї культури: 6500 — 4200 рр. до н. е.

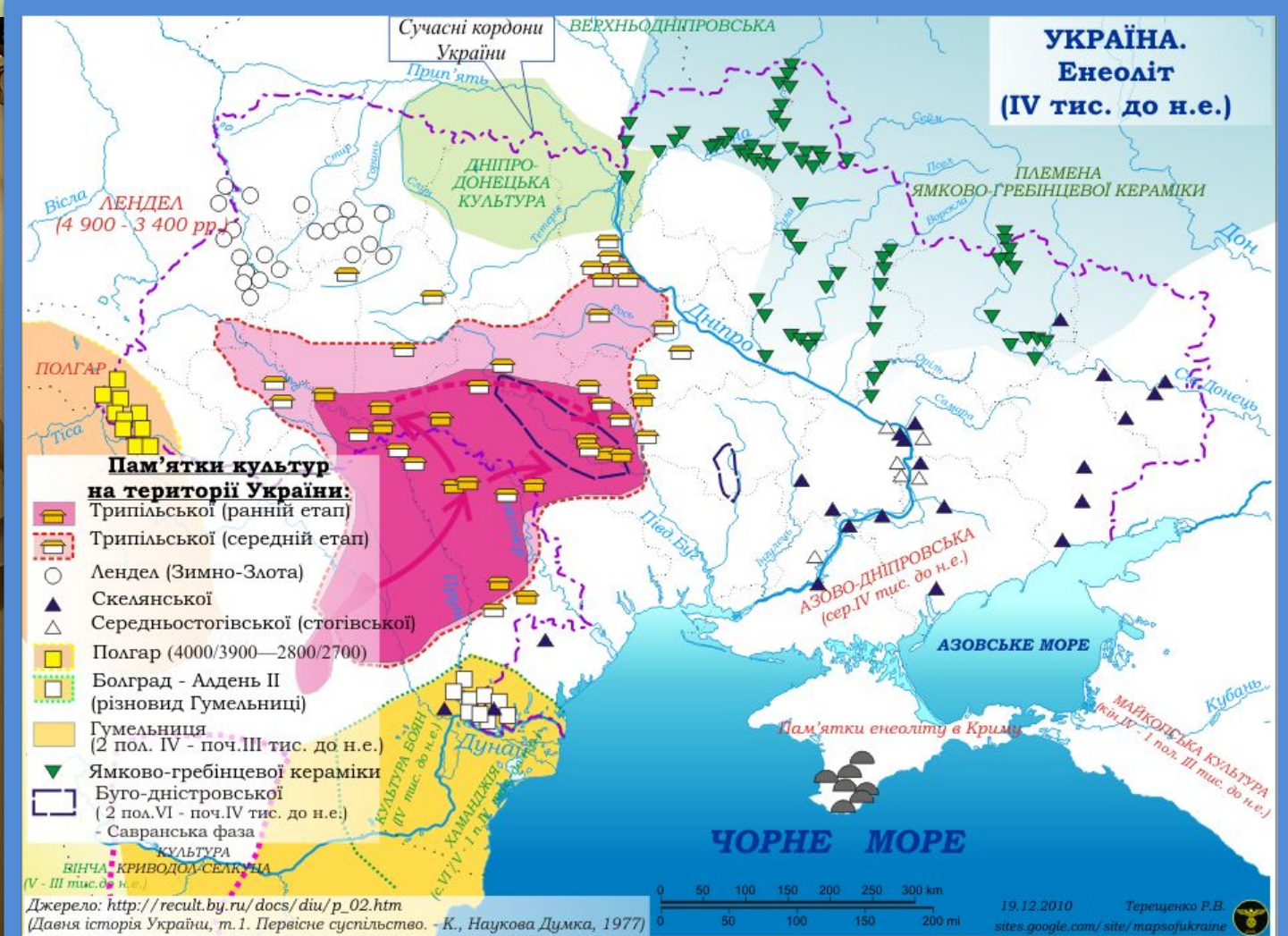
Дніпро-донецька культура відображена помаранчевим кольором на культурній мапі 4-го тис. до н. е.

На території України та Білорусі відомо понад 200 поселень і 20 могильників цієї культури.

Ямково-гребінцевої кераміки культура — археологічна культура доби пізнього неоліту (4 і 3 тисячоліття до н. е.), поширена на північному сході Європи й на північному заході Азії. На заході охоплює фінське узбережжя Ботнічної затоки, північ Скандинавії, на півдні у долині Вісли, на сході переходить за Уральські гори до Барабинського степу та Алтаю. В Україні була поширена в північній лісовій частині

Лізово

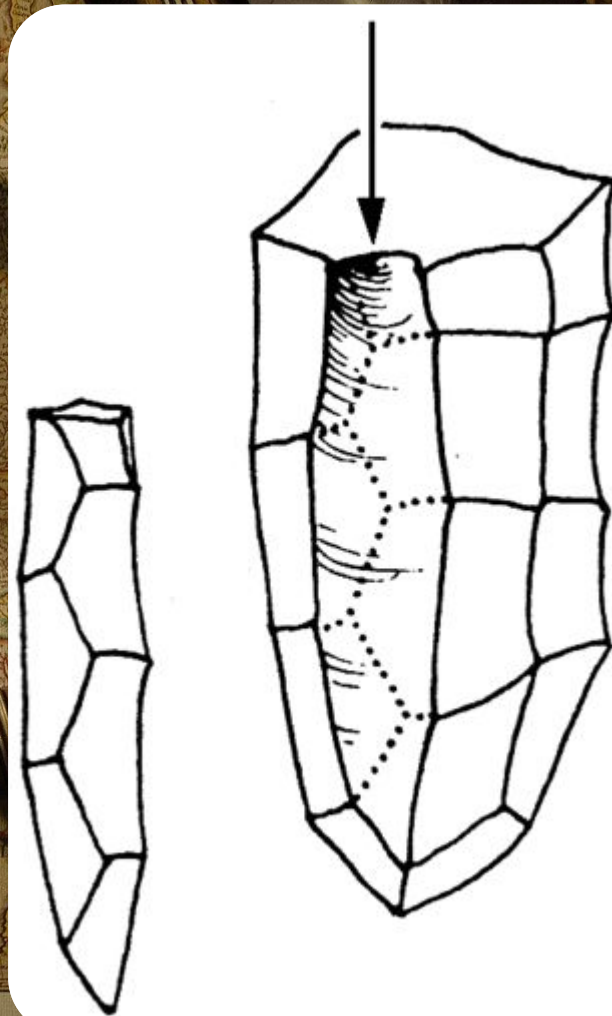

Таш-Аїрська культура — археологічна культура неоліту, поширена в Гірському Криму. Датується часом від 5000 до 3500 до н.е.

Крем'яна індустрія Таш-Аїрської культури є подальшим розвитком мурзак-кобинської культури мезоліту. Техніка розколювання кременю — високорозвинена, пластинчаста, відтискна з одно- або двоплосинних нуклеусів.

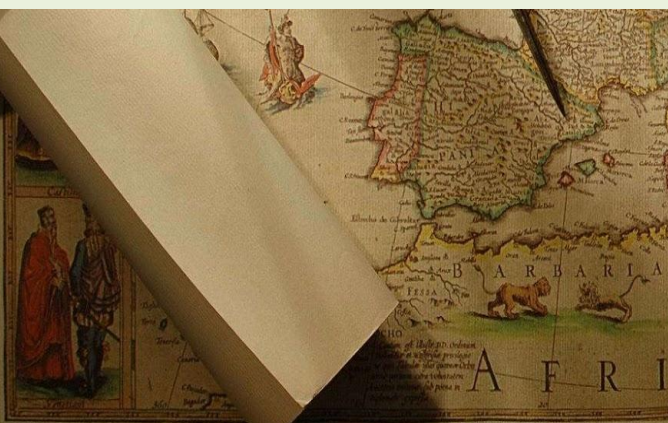

Нуклеус і відколота від нього пластинка (зліва), яка вже має досить гострі бічні кромки та може використовуватись як інструмент.

ЕНЕОЛІТ (IV-III ТИС. ДО Н.Е.) - мідний, або мідно-кам'яний вік. Період у який відбувається перехід від кам'яного віку до

Трипільська культура є однією з основних давньоземлеробських культур кам'яно-мідної доби (енеоліту). Трипільські племена посідали простори Східної Європи від Карпат до Дніпра, від Полісся до Чорного моря. Розвивалася ця культура в V—IV тис. до н. е. (протягом 2000 років) і пройшла в своєму розвитку три етапи — ранній, середній та пізній. В Україні було виявлено (станом на 2014 рік) понад дві тисячі пам'яток Трипільської культури.

**Мальована кераміка
орнаментована**

Кераміка трипільців

OCCIDENTALIS

Кераміка трипільської культури

Трипільське житло

Знаряддя праці трипільців

